

Irena Kropsz

Katedra Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa
Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Ocena struktur przepływów pieniężnych przedsiębiorstw branży rolno-spożywczej na Dolnym Śląsku

Wstęp

Syntetyczny obraz sytuacji majątkowej i finansowej przedsiębiorstwa oraz wyniki finansowe przedsiębiorstwa za dany okres prezentują sprawozdania finansowe. Sprawozdania te w jednostkach gospodarczych składają się z bilansu, rachunku zysków i strat oraz z informacji dodatkowej obejmującej wprowadzenie do sprawozdania finansowego, także dodatkowe informacje i objaśnienia. Z kolei jednostki określone w art. 64 ustawy o rachunkowości są zobowiązane do corocznego badania i ogłaszania rocznych sprawozdań finansowych, sporządzają ponadto zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym oraz rachunek przepływów pieniężnych [Ustawa o rachunkowości 2000].

Zebrane na podstawie sprawozdań finansowych informacje dotyczące działalności przedsiębiorstwa stanowią podstawę do oceny jego działalności. Ocenę przeprowadza się na podstawie analizy ekonomicznej.

Analiza jest metodą poznania obiektów i zjawisk złożonych przez ich podział na elementy proste oraz badania powiązań i zależności przyczynowo-skutkowych między tymi elementami. Analizę ekonomiczną definiuje się jako dyscyplinę naukową dotyczącą zespołu metod umożliwiających stawianie diagnoz gospodarczych w jednostkach organizacyjnych [Sierpińska, Jachna 2005, s. 11].

Do zagadnień leżących w sferze zainteresowania analizy finansowej należy zaliczyć [Sierpińska, Jachna 2005, s. 15]:

- wstępną i rozwiniętą analizę bilansu,
- analizę rachunku zysków i strat,
- analizę rachunku przepływów pieniężnych,
- analizę źródeł przychodów i kierunków ich rozdysponowania,
- analizę wyniku finansowego i czynników go kształtujących,
- analizę sytuacji finansowej badanej jednostki gospodarczej w takich obszarach, jak: płynność finansowa, zadłużenie, rentowność, sprawność działania.

Jednym z celów zarządzania finansami jest utrzymanie płynności finansowej, która pozwala zapewnić przetrwanie firmie. Zdolność firmy do obsługi spłaty zobowiązań można najlepiej zaobserwować w rachunku przepływów pieniężnych, który dostarcza nam więcej informacji o wpływach i wydatkach (przepływach) środków pieniężnych w jednostce gospodarczej.

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych jest obligatoryjne m.in. dla spółek akcyjnych. Zawiera ono wszystkie wpływy i wydatki gotówkowe przedsiębiorstwa w danym roku obrotowym. Głównym celem sporządzania tego sprawozdania jest określenie [Dębski 2005, s. 65–66]:

- źródeł pochodzenia funduszy służących do sfinansowania zmian stanów składników majątkowych oraz zobowiązań,
- sposobów wykorzystania dostępnych funduszy.

Na podstawie tego sprawozdania możemy określić, na ile zmiany w kapitale obrotowym netto przedsiębiorstwa przyczyniły się do poprawy lub pogorszenia jego płynności finansowej. Wartość poznawcza przepływów środków pieniężnych wynika przede wszystkim z tego, iż lepiej niż wynik finansowy odzwierciedlają one wygoszparowaną nadwyżkę finansową podmiotu. Sprawozdanie to sporządza się na podstawie bilansu, rachunku zysków i strat oraz informacji dodatkowych. Podstawową zaletą tego sprawozdania jest fakt, iż daje ono rzeczywisty obraz finansowy przedsiębiorstwa, podczas gdy bilans i rachunek wyników dają jego obraz księgowy [Dębski 2005, s. 65–66].

Cel, zakres i metodyka badań

Uwzględniając szczególnie znaczenie małych i średnich przedsiębiorstw, zwłaszcza branży rolno-spożywczej, dla rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich, za cel opracowania przyjęto analizę rachunku przepływów pieniężnych w wybranych przedsiębiorstwach tej branży na terenie Dolnego Śląska. Zakres pracy obejmował analizę sytuacji finansowej badanych przedsiębiorstw na podstawie informacji zebranych w rachunku przepływów pieniężnych. Przedmiot badań stanowiły przedsiębiorstwa branży rolno-spożywczej działające na terenie Dolnego Śląska, umiejscowione na obszarze gmin wiejskich oraz miejsko-wiejskich. Zakres czasowy badań obejmował lata 2002–2004.

Dobór obiektów do badań został przeprowadzony w sposób celowy na podstawie baz podmiotów gospodarki narodowej posiadających numer KRS. Za kryterium wyboru przyjęto położenie gminy na terenie województwa dolnośląskiego, wiejski charakter obszaru oraz dostępność danych źródłowych z Krajowego Rejestru Sądowego. Stosując te kryteria ostatecznie wybrano 8 gmin. W dalszej kolejności dokonano wyboru przedsiębiorstw. Kryterium wy-

boru stanowiło usytuowanie przedsiębiorstwa na terenie gminy wiejskiej lub obszaru wiejskiego gminy miejsko-wiejskiej. Kolejnym założeniem było prowadzenie przedsiębiorstwa branży rolno-spożywczej, dostępność danych z KRS oraz klasa uwzględniająca wielkość zatrudnienia. Ostatecznie badaniom poddano 9 przedsiębiorstw w trzech grupach docelowych. Kryterium podziału stanowiła liczba zatrudnionych. Klucz podziału badanych przedsiębiorstw przedstawia tabela 1.

Tabela 1

Klucz podziału badanych przedsiębiorstw

Przedsiębiorstwa według liczby zatrudnionych osób		
do 9	od 10 do 49	od 50 do 250
grupa A	grupa B	grupa C
A1 - 9	B1 - 14	C1 - 72
A2 - 9	B2 - 36	C2 - 100
	B3 - 43	C3 - 129
		C4 - 191

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [Klimek 2006, ss. 222].

Wybrane do badań podmioty pod względem ich wielkości należały do grupy przedsiębiorstw mikro i małych oraz średnich. Reprezentowały one różne branże rolno-spożywcze, między innymi zbożowo-młynarską, cukrowniczą, ziemniaczaną, olejarską, mleczarską oraz owocowo-warzywną.

Materiały źródłowe zebrano korzystając ze sprawozdań finansowych zarchiwizowanych w Sądzie Rejonowym dla Wrocławia – Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego na podstawie numerów KRS analizowanych przedsiębiorstw, w ramach pracy magisterskiej realizowanej pod moim kierunkiem w Katedrze Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu [Klimek 2006, ss. 222].

Zebrane materiały opracowano, stosując metodę opisową zastosowaną do interpretacji uzyskanych wyników oraz metodę porównawczą. Materiały przeanalizowane za pomocą metody porównawczej pozwalają porównać badane obiekty pod względem uzyskanego wyniku finansowego netto przepływami pieniężnymi netto w badanych przedsiębiorstwach oraz w poszczególnych latach. Opracowane dane zestawiono, stosując technikę tabelaryczną [Kopeć 1983, ss. 283]. Przy ocenie przepływów pieniężnych posłużono się przyjętymi wariantami oceny kondycji finansowej podmiotów w zakresie poszczególnych rodzajów działalności [Nowak 2005, s. 141].

Tabela 2 zawiera możliwe sytuacje, które mogą wystąpić przy ocenie tego sprawozdania. Znakiem „+” oznaczono dodatnie przepływy, a symbolem „-”

Tabela 2

Kierunki przepływów pieniężnych netto według rodzajów działalności

Warianty oceny kondycji finansowej przedsiębiorstw	Działalność operacyjna	Działalność inwestycyjna	Działalność finansowa
I	+	+	+
II	+	+	-
III	+	-	+
IV	+	-	-
V	-	+	+
VI	-	+	-
VII	-	-	+
VIII	-	-	-

Znakiem (+) zostały oznaczone dodatnie przepływy pieniężne netto (nadwyżka środków pieniężnych), znakiem (-) – ujemne przepływy pieniężne netto (niedobór środków pieniężnych).

Źródło: [Nowak 2005, s. 141].

ujemne. Analiza sprawozdania z przepływów pieniężnych powinna zaczynać się od ustalenia wielkości środków pieniężnych w jego poszczególnych obszarach.

- Wariant 1 dotyczy podmiotów gospodarczych o wysokiej płynności finansowej. Oznacza dodatnie przepływy pieniężne na wszystkich poziomach. Przedsiębiorstwo gromadzi środki pieniężne, aby przeznaczyć je na przyszłe inwestycje. Bardzo rzadko występuje.
- Wariant 2 charakteryzuje się dodatnimi saldami przepływów środków pieniężnych z działalności operacyjnej i inwestycyjnej oraz ujemnym saldem z działalności finansowej. W wariantcie tym nadwyżka środków pieniężnych uzyskana z działalności operacyjnej i inwestycyjnej jest przeznaczana na pokrycie niedoboru środków na działalność finansową. Może to oznaczać zarówno sytuację pozytywną, jak i negatywną.
- Wariant 3 to wariant, w którym osiąga się dodatnie salda przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej i finansowej, natomiast ujemne saldo z działalności inwestycyjnej. Wariant występuje wówczas, gdy przedsiębiorstwo dokonuje zwiększonych inwestycji, przy czym wydatki inwestycyjne pokrywane są z nadwyżki osiągananej z działalności operacyjnej oraz z zewnętrznych źródeł finansowania. Sytuacja jest charakterystyczna dla przedsiębiorstw znajdujących się w fazie rozwoju, dlatego wariant jest traktowany jako prawidłowy i najbardziej pożądany.
- Wariant 4 – występuje tutaj dodatnie saldo z działalności operacyjnej, natomiast ujemne salda z dwóch pozostałych rodzajów działalności. Wariant ten może oznaczać sytuację korzystną, jak i niekorzystną. Korzystna sytuacja wy-

stąpi wówczas, gdy nadwyżka pieniężna z działalności operacyjnej pozwala na pokrycie wydatków z działalności inwestycyjnej oraz spłatę zobowiązań zaciągniętych na finansowanie działalności. Zwykle dotyczy to przedsiębiorstw o wysokiej rentowności. Niekorzystna sytuacja jest wynikiem tego, że nadwyżka z działalności operacyjnej nie wystarcza na pokrycie niedoborów w obszarze inwestycyjnym i finansowym. Może to sygnalizować trudności finansowe przedsiębiorstwa.

- Wariant 5 jest to wariant, w którym działalność operacyjna przynosi ujemne saldo przepływów pieniężnych, natomiast działalność inwestycyjna i finansowa salda dodatnie. Może to wskazywać na przejściowe trudności z rentownością działalności operacyjnej. Niedobór środków pokrywany jest wpływami ze sprzedaży składników majątku trwałego oraz zaciągniętymi kredytami. Istnienie zewnętrznego zasilania świadczy o tymczasowych trudnościach finansowych.
- Wariant 6 – w wariantcie tym jedynie działalność inwestycyjna generuje nadwyżkę pieniężną, natomiast działalność operacyjna i finansowa przynoszą ujemne salda środków pieniężnych. To wariant wskazujący na trwałe trudności finansowe przedsiębiorstwa. Niedobór środków pieniężnych w działalności operacyjnej i finansowej stara się ono pokryć z wpływów ze sprzedaży składników aktywów trwałych.
- Wariant 7. W tym przypadku jedynie działalność finansowa generuje nadwyżkę pieniężną, natomiast działalność operacyjna i inwestycyjna kreują ujemne salda przepływów pieniężnych. Niedobór środków pieniężnych w działalności operacyjnej i inwestycyjnej przedsiębiorstwo pokrywa z zewnętrznych źródeł finansowania lub z wpływów ze sprzedaży papierów wartościowych. Sytuacja taka jest charakterystyczna dla podmiotów rozwijających się i podejmujących wzmożony wysiłek inwestycyjny, co zapewnia dobre perspektywy na przyszłość.
- Wariant 8. Ujemny poziom gotówki we wszystkich obszarach działalności. Przedsiębiorstwo może kontynuować swoją działalność jedynie wówczas, gdy zgromadziło we wcześniejszych okresach duże zasoby środków pieniężnych, które pozwolą mu przez jakiś czas inwestować i spłacać zobowiązania. Trwanie takiej sytuacji przez dłuższy czas może oznaczać bankructwo jednostki. Jest to niewątpliwie najgorszy wariant [Nowak 2005, s. 141–142].

Ocenę sposobu osiągnięcia nadwyżki pieniężnej przeprowadzono zestawiając relacje pomiędzy zrealizowanym wynikiem finansowym netto (zyskiem netto lub stratą netto) a kierunkiem przepływu środków pieniężnych z działalności operacyjnej (nadwyżką pieniężną lub niedoborem środków pieniężnych). Relacje te przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3

Wynik finansowy netto a przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej

Warianty sytuacji	Wynik finansowy netto	Przepływy pieniężne netto
I	+	+
II	+	-
III	-	+
IV	-	-

Znakiem (+) zostały oznaczone wartości dodatnie, znakiem (-) – wartości ujemne.

Źródło: [Nowak 2005, s. 143, cyt. za Śnieżek 1997, s. 71–72].

Wyniki badań

Kierunki przepływów pieniężnych netto według rodzajów działalności

Biorąc pod uwagę trzy rodzaje działalności oraz dwa kierunki strumieni pieniężnych, wyróżniamy osiem wariantów sytuacji finansowej przedsiębiorstwa ze względu na stan środków pieniężnych. Kierunki przepływów pieniężnych netto według rodzajów działalności dla badanych przedsiębiorstw w poszczególnych latach zostały przedstawione w tabeli 4.

W przedsiębiorstwie B2 w latach 2003–2004 oraz C3 w 2004 r., a także w C4 w latach 2002 i 2004 występował III wariant sytuacji finansowej. Jest to wariant, w którym analizowane przedsiębiorstwa osiągnęły dodatnie salda przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej i finansowej, natomiast ujemne saldo z działalności inwestycyjnej. Wystąpienie tego wariantu może być przyczyną zwiększenia przez B2, C3 i C4 w analizowanym okresie wydatków na inwestycje. Taka sytuacja jest charakterystyczna dla przedsiębiorstw, które wymagają zewnętrznych źródeł finansowania. Wówczas osiągany zysk jest przeznaczany na finansowanie działalności inwestycyjnej, a także na regulowanie bieżących zobowiązań. Rozważany wariant uznawany jest jako prawidłowy i najbardziej pożądanym. W przedsiębiorstwie B3 odnotowano w 2002 r. wariant VI przepływów pieniężnych wskazujący na trwałe trudności finansowe w podmiocie. Jednak w roku następnym sytuacja finansowa się poprawiła, a uzyskany V wariant świadczy już tylko o przejściowych trudnościach finansowych. Potwierdzeniem poprawy jest uzyskany II wariant przepływów środków pieniężnych w 2004 r. Wskazuje to raczej na sytuację pozytywną, gdyż nie dokonywano tam wyprzedaży aktywów trwałych.

Wariant IV charakterystyczny był dla kilku podmiotów, między innymi dla C1 w latach 2002–2004 oraz C3 w latach 2002–2003. W wariantcie tym występu-

Tabela 4
Warianty przepływów pieniężnych netto w badanych przedsiębiorstwach [zł]

Przed- się- bior- stwo	2002						2003						2004					
	rodzaj działalności			wa- riant	rodzaj działalności			wa- riant	rodzaj działalności			wa- riant	rodzaj działalności			wa- riant		
	operacyjna	inwestycyjna	finansowa		operacyjna	inwestycyjna	finansowa		operacyjna	inwestycyjna	finansowa		operacyjna	inwestycyjna	finansowa			
A1	bd	bd	bd	0	bd	bd	bd	0	bd	bd	bd	0	bd	bd	bd	0		
A2	bd	bd	bd	0	bd	bd	bd	0	bd	bd	bd	0	bd	bd	bd	0		
B1	bd	bd	bd	0	bd	bd	bd	0	bd	bd	bd	0	bd	bd	bd	0		
B2	-32,0	75,00	199,00	V	307,00	-610,00	145,00	III	387,00	-629,00	136,00	III	387,00	-629,00	136,00	III		
B3	-219 300,00	2 915 000,00	-639 396,21	VI	-21 000,00	0,00	6 000,00	V	3 137 000,00	6 000,00	-3 148 000	II	3 137 000,00	6 000,00	-3 148 000	II		
C1	1 362 036,68	-1 233 365,90	-639 396,21	IV	4 770 278,05	-1 270 250,71	-2 791 744,56	IV	3 126 347,51	-1 979 127,49	-426 209,66	IV	3 126 347,51	-1 979 127,49	-426 209,66	IV		
C2	3 024,00	-3 024,00	-3 08,00	IV	-3 185,00	-3 185,00	46,00	VII	-4 538,00	-6 146,00	-6 146,00	VIII	-4 538,00	-6 146,00	-6 146,00	VIII		
C3	2 545 998,25	-379 180,57	-2 338 442,88	IV	2 725 329,15	-456 068,68	-2 287 859,49	IV	-152 393,02	327 131,64	-311 555,36	III	-152 393,02	327 131,64	-311 555,36	III		
C4	1 639 698,22	-4386 042,46	303 7617,29	III	15 857 866,21	-186 145,65	-11 363 162,02	IV	8 260 652,63	-8 866 908,39	0,00	III	8 260 652,63	-8 866 908,39	0,00	III		

Znakiem (bd) zostały oznaczone miejsca bez danych, znakiem (0) – miejsca, gdzie nie można było określić wariantu sytuacji ze względu na brak danych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [Klimek 2006, ss. 222].

je dodatnie saldo przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej, natomiast ujemne są salda z dwóch pozostałych rodzajów działalności. Wariant ten może oznaczać zarówno sytuację korzystną, jak i niekorzystną. Korzystna sytuacja wystąpi wówczas, gdy nadwyżka pieniężna osiągnięta z działalności operacyjnej pozwala na pokrycie wydatków związanych z działalnością inwestycyjną oraz spłatę zobowiązań zaciągniętych na finansowanie działalności. Taka sytuacja dotyczy przedsiębiorstw osiągających wysoką rentowność. Z kolei w niekorzystnej sytuacji nadwyżka wygospodarowana z działalności operacyjnej nie wystarcza na pokrycie niedoboru środków w obszarze działalności inwestycyjnej i finansowej. To może sygnalizować trudności finansowe przedsiębiorstwa, które mogą być pokonane dzięki efektom podejmowanych inwestycji.

Również wariant IV odnotowano w przedsiębiorstwie C4, ale tylko w 2003 r., sygnalizując dla tego podmiotu przejściowe trudności finansowe, gdyż w 2004 r. sytuacja finansowa się poprawiła, czego uzasadnieniem jest uzyskanie III wariantu sytuacji finansowej. Na uwagę zasługuje także przedsiębiorstwo C2, które miało IV wariant sytuacji finansowej, ale tylko w 2002 r. Następnie sytuacja finansowa uległa dość dużym zmianom na niekorzyść podmiotu, kwalifikując się pod względem sytuacji finansowej do wariantu VII w 2003 r. Skłoniło to podmiot do pokrywania niedoborów pieniężnych zewnętrznymi źródłami finansowymi. Niestety, w ostatnim roku badań sytuacja jeszcze się pogorszyła. Sytuację finansową podmiotu oceniono według wariantu VIII. Trwanie takiej sytuacji dłuższy czas bez środków zgromadzonych w okresach poprzednich może doprowadzić do bankructwa badane przedsiębiorstwo.

Ze względu na to, że przedsiębiorstwa małe nie mają obowiązku dołączania do rocznych sprawozdań finansowych rachunku przepływów pieniężnych, w wybranych do badań firmach A1, A2, B1 nie został określony wariant przepływów pieniężnych netto.

Ocena sposobu osiągnięcia nadwyżki pieniężnej

Możliwość oceny sposobu osiągnięcia nadwyżki pieniężnej zapewniają informacje zawarte w rachunku przepływów pieniężnych sporządzonych metodą pośrednią. W tym wypadku zostały zbadane relacje pomiędzy zrealizowanym wynikiem finansowym netto (zyskiem netto lub stratą netto) a kierunkiem przepływu środków pieniężnych z działalności operacyjnej (nadwyżką pieniężną lub niedoborem środków pieniężnych). Tabela 5 prezentuje wyniki finansowe oraz przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej dla badanych przedsiębiorstw w okresie od 2002 do 2004 r.

Tabela 5
Wynik finansowy netto a przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej badanych przedsiębiorstw [zł]

Przedsiębiorstwo	2002			2003			2004		
	wynik finansowy netto	przepływy pieniężne netto	wariant sytuacji	wynik finansowy netto	przepływy pieniężne netto	wariant sytuacji	wynik finansowy netto	przepływy pieniężne netto	wariant sytuacji
A1	-99 154,10	bd	0	-177 177,99	bd	0	-51 493,37	bd	0
A2	35 000,00	bd	0	302 290,70	bd	0	131 618,46	bd	0
B1	226 972,88	bd	0	632 517,31	bd	0	662 292,76	bd	0
B2	1 044 221,69	242,00	I	1 024 412,31	-158,00	II	544 000,00	-106,00	II
B3	353 695,96	-10 000,00	II	-185 395,36	-15 000,00	IV	-1 452 705,17	-5 000,00	IV
C1	1 666 921,28	-510 725,45	II	1 763 431,00	708 282,78	I	1 642 882,13	721 010,36	I
C2	1 937 000,00	1 853,00	I	3 804 000,00	-1 318,00	II	4149 000,00	187,00	I
C3	35 130,12	-171 625,20	II	-4 243 298,53	-18 599,02	IV	-3 343 611,32	-136 816,74	IV
C4	3 002 634,75	291 273,05	III	-414 904,35	4 308 558,54	III	-9 194 930,39	-606 255,76	IV

Znakiem (bd) zostały oznaczone miejsca pozbawione danych, znakiem (0) – miejsca, gdzie nie można było określić wariantu sytuacji ze względu na brak danych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [Klimek 2006, ss. 222].

Wariant I pojawił się w firmach: B2 w 2002 r., C1 w latach 2003–2004 oraz w C2 w 2002 i 2004 r. Wariant II występował w latach 2002–2004 w przedsiębiorstwie B2, a także w przedsiębiorstwach B3, C1 i C3 w 2002 r. oraz w C2 w 2003 r. Oznacza to, że wszystkie te przedsiębiorstwa osiągały w tym czasie dodatni wynik finansowy netto, a w wariancie I generowały jednocześnie nadwyżkę pieniężną z działalności operacyjnej. Był to bardzo korzystny stan sytuacji finansowej badanych firm. W wariancie II natomiast, mimo osiągnięcia zysku netto, przedsiębiorstwa miały ujemne saldo przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej. Były to więc firmy zyskowe, które jednocześnie mogą mieć kłopoty z brakiem płynności finansowej.

Warianty III, który występował tylko w podmiocie C4 w latach 2002–2003, oznaczał, że przedsiębiorstwo to ponosiło straty netto, ponadto badana firma kreowała jednocześnie dodatnie saldo przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej. Firma będąca w tej sytuacji była deficytowa, ale dysponowała nadwyżką środków pieniężnych, co pozwalało na zachowanie płynności finansowej. Przez krótki okres wariant III jest korzystniejszy od wariantu II. W wariancie IV występującym w roku 2004 r. w przedsiębiorstwach B3 i C3 w latach 2003–2004 oraz w C4 w 2004 r., stracie netto towarzyszył niedobór środków pieniężnych. Przedsiębiorstwa znajdujące się w takiej sytuacji przeżywały przeważnie kłopoty finansowe.

Podsumowanie

Przeprowadzone badania wykazały, że przedsiębiorstwa z grupy największej w większości uzyskały IV wariant kierunku przepływów pieniężnych netto, osiągając dodatnie salda przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej oraz ujemne z działalności finansowej i inwestycyjnej. W przypadku przedsiębiorstw małych kierunek przepływów pieniężnych był zróżnicowany w poszczególnych latach, gdyż realizowane były tu różne warianty przepływów pieniężnych.

Ocena sposobu osiągnięcia nadwyżki finansowej zbadana na podstawie relacji pomiędzy wynikiem finansowym netto a kierunkiem przepływu środków pieniężnych z działalności operacyjnej wykazała, że małe przedsiębiorstwa w większości uzyskiwały dodatni wynik finansowy, mając jednocześnie ujemne saldo przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej. Może to być przyczyną braku płynności finansowej. Sytuacja ta nie będzie miała miejsca w przypadku podmiotów, które osiągają zysk i jednocześnie generują dodatnie saldo przepływów z działalności operacyjnej. W przedsiębiorstwach średniej wielkości uzyskane w trakcie badań wyniki finansowe były zróżnicowane pomiędzy podmiotami oraz w poszczególnych latach. Częściej przedsiębiorstwa te uzyskiwały ujemne

wyniki finansowe netto (stratę), jednocześnie generując ujemne saldo przepływów pieniężnych netto z działalności operacyjnej.

Literatura

- DĘBSKI W.: *Teoretyczne i praktyczne aspekty zarządzania finansami przedsiębiorstw*, PWN, Warszawa 2005, s. 65–66.
- NOWAK E.: *Analiza sprawozdań finansowych*, PWE, Warszawa 2005, s. 141–143.
- SIERPIŃSKA M., JACHNA T.: *Ocena przedsiębiorstwa według standardów światowych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005, s. 11, 15.
- KLIMEK M.: *Sytuacja finansowa przedsiębiorstw na terenie Dolnego Śląska na przykładzie branży rolno-spożywczej*. Rękopis pracy magisterskiej napisanej w Katedrze Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa AR we Wrocławiu pod kierunkiem Ireny Kropsz, Wrocław 2006.
- KOPEĆ B.: *Metodyka badań ekonomicznych w gospodarstwach rolnych*, Wyd. Akademii Rolniczej, Wrocław 1983.
- ŚNIEŻEK E.: *Jak czytać cash flow*, Fundacja Rozwoju Rachunkowości w Polsce, Warszawa 1997, s. 71–72.
- Ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o zmianie ustawy o rachunkowości.

ASSESSMENT OF CASH FLOW STRUCTURE OF FOOD INDUSTRY COMPANIES FROM LOWER SILESIA REGION

Abstract

The paper assesses the cash flow structure of food industry companies from Lower Silesia region in 2002–2004. The research aimed to determine the directions of net cash flow in different types of business activity, namely: operational, investment and financial. Moreover the way the financial gross margin was generated has been assessed. The net profit worked out by the enterprise is not only one measure of its financial condition and not only condition of its existence. There are other important factors, out of which the cash flow is very important. The cash flow determines the liquidity and solvency of the company. The Cash Flow Account describes the flow of money between the balance at the beginning and the balance at the end of the period. It gives the possibility to assess the company's ability to generate the cash. In short period the cash not the profit is of key importance for a company. Moreover it shows changes that took place in certain positions of balance sheet due to cash flows. It allows also to determine main direction of outflow of cash and to analyze the mechanisms which influence the financial situation of a company.